

HOTĂRÂREA CURȚII

27 aprilie 1994*

Gemeente Almelo ș.a. împotriva Energiebedrijf IJsselmij NV

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Gerechtshof te Arnhem)

„Concurență – Acord care restricționează importul de electricitate – Serviciu de interes general”

Cauza C-393/92

În cauza C-393/92,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de Gerechtshof te Arnhem (Țările de Jos), pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Gemeente Almelo ș.a.

și

Energiebedrijf IJsselmij NV,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 37, 85, 86, 90 și 177 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida și M. Díez de Velasco, președinți de cameră, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler (judecător raportor), G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn și J. L. Murray, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon

grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru comuna Almelo ș.a., de C. M. Vinken-Geijselaers, avocat în Baroul din s'Hertogenbosch,

— pentru N. V. Energiebedrijf IJsselmij, de B. H. ter Kuile, avocat în Baroul din Haga, și E. H. Pijnacker Hordijk, avocat în Baroul din Amsterdam,

— pentru Guvernul Republicii Elene, de V. Kontalimos, consilier juridic adjunct în cadrul Consiliului Juridic de Stat, în calitate de agent,

* Limba de procedură: olandeza.

— pentru Guvernul Republicii Franceze, de P. Pouzoulet, director adjunct al Direcției Afaceri Juridice din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,

— pentru Guvernul Regatului Țărilor de Jos, de A. Bos, consilier juridic în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,

— pentru Comisia Comunităților Economice Europene, de B. J. Drijber, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale comunei Almelo ș.a., ale N. V. Energiebedrijf IJsselmij, ale guvernului elen, ale Guvernului Țărilor de Jos, reprezentat de J. W. de Zwaan, consilier juridic adjunct în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, precum și ale Comisiei, prezentate în ședința din 23 noiembrie 1993,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 8 februarie 1994,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea arbitrală din 3 noiembrie 1992, primită la Curte la 10 noiembrie 1992, Gerechtshof te Arnhem a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea articolelor 37, 85, 86, 90 și 177 din tratat.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între comuna Almelo și alți distribuitori locali de energie electrică, pe de o parte, și N. V. Energiebedrijf IJsselmij (denumită în continuare „IJM”), întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, pe de altă parte, cu privire la o taxă de egalizare pe care aceasta din urmă a perceput-o distribuitorilor locali.

3 În Țările de Jos, energia electrică este produsă de patru întreprinderi, acționare ale unei întreprinderi comune, N. V. Samenwerkende Elektriciteits-Productiebedrijven (denumită în continuare „SEP”), care are sarcina de a organiza colaborarea între producători.

4 Distribuția de energie electrică este organizată la nivel regional și local: în teritoriul care le este concesionat, întreprinderile de distribuție regională aprovizionează întreprinderile de distribuție locală care aparțin comunelor și, dacă este necesar, anumiți consumatori finali. Întreprinderile de distribuție locală asigură aprovizionarea clienților din comune. Întreprinderile de producție și de distribuție aparțin, direct sau indirect, provinciilor și comunelor.

5 IJM a beneficiat, printr-un Decret regal din 1918, de o concesiune neexclusivă pentru a asigura distribuția de energie electrică în teritoriul concesionat. IJM furnizează energie electrică distribuitorilor locali, în special comunei Almelo și celorlalte reclamante din acțiunea principală, și asigură de asemenea aprovizionarea directă a consumatorilor în zonele rurale.

6 În perioada 1985-1988, importul de energie electrică a fost interzis distribuitorilor locali în temeiul unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de livrare a energiei electrice către comunele care dețineau propria întreprindere de distribuție pe teritoriul

N. V. Electriciteits-Maatschappij IJsselcentrale (fosta denumire a IJM, denumită în continuare „IJC”). Articolul 2 alineatul (2) din aceste condiții generale prevede că astfel comuna se angajează

„să se aprovizioneze cu energie electrică exclusiv de la IJC pentru distribuția de energie electrică pe teritoriul propriu și să nu utilizeze această energie decât pentru uz propriu sau pentru livrări către terți, în vederea consumului pe teritoriul comunei”.

7 Condițiile generale impuse de IJM se aliniază condițiilor generale standard de livrare stabilite de Asociația operatorilor de centre de distribuție de energie electrică din Țările de Jos.

8 Acestei clauze de aprovizionare exclusivă a distribuitorului local îi corespunde un angajament de vânzare exclusivă din partea întreprinderii de distribuție regională.

9 Distribuitorul local impune consumatorului final o obligație de aprovizionare exclusivă.

10 La nivelul relațiilor între producători și distribuitorii regionali se prevede, de asemenea, o interdicție la importul de energie electrică (articolul 21 din *Overeenkomst van Samenwerking* – acord de cooperare – între întreprinderile producătoare de energie electrică și SEP din 22 martie 1986, care a înlocuit Convenția generală SEP din 1971, denumit în continuare „Acordul OVS”).

11 De la 1 ianuarie 1985, IJC a facturat întreprinderilor de distribuție locală o taxă de egalizare, adică o majorare destinată să compenseze diferența dintre costul mai ridicat suportat la distribuția energiei electrice către consumatorii din zona rurală și costul mai redus suportat la distribuția către consumatorii din zona urbană de către distribuitorii locali.

12 În 1988, unele întreprinderi de distribuție locală au adresat Comisiei o plângere împotriva IJC întemeiată pe trei puncte:

- interzicerea explicită a importului prevăzută de Convenția generală SEP din 1971 și de Acordul OVS;
- obligația de achiziționare exclusivă ce decurge din acordurile încheiate cu IJC;
- dreptul IJC de a stabili unilateral prețurile și de a impune taxa de egalizare.

13 Legea din 16 noiembrie 1989 de reglementare a producției, importului, transportului și vânzării de energie electrică (*Staatsblad* 535) a reformat regimul de distribuție a energiei electrice în Țările de Jos. În temeiul articolului 34 din această lege și a Ordinului ministrului din 20 martie 1990 (*Staatscourant* din 20 martie 1990), SEP este singura abilitată să importe energie electrică destinată distribuției publice, cu excepția energiei electrice având o tensiune mai mică de 500 V.

14 Ca urmare a plângerii din 1988, Comisia a adoptat Decizia din 16 ianuarie 1991 privind o procedură în temeiul articolului 85 din Tratatul CEE [IV/32.732 - IJsselcentrale (IJC) și alții, JO L 28, p. 32, denumită în continuare „Decizia din 1991”]. La articolul 1 din decizie, Comisia constată că articolul 21 din Acordul OVS

„constituie o încălcare a articolului 85 alineatul (1) din Tratatul CEE, în măsura în care respectivul articol 21 are ca efect restrângerea importurilor efectuate de către consumatorii

industriali privați și a exporturilor de producție, în afara domeniului de aprovizionare publică, efectuate de către societățile de distribuție și consumatorii industriali privați, în special autoproducători”.

15 Comisia a subliniat că interdicția la import la nivelul distribuției fără caracter public, adică cea impusă consumatorului în raporturile contractuale cu distribuitorul local, nu poate fi justificată în temeiul articolului 90 alineatul (2) din tratat.

16 În Decizia din 1991, Comisia nu a luat în mod explicit o poziție privind interdicția la import care decurge din articolul 2 alineatul (2) din condițiile generale, notând totodată că

„aceste clauze din condițiile generale și articolul 21 (din Acordul OVS) formează un ansamblu care se aplică simultan și mutual între producători și, în final, prin intermediul societăților de distribuție, între producători și consumatorii industriali privați”.

17 Comisia s-a abținut să se pronunțe cu privire la aplicarea articolului 90 alineatul (2) din tratat în privința interdicției la import impusă în temeiul articolului 21 din Acordul OVS privind distribuția publică de energie electrică; interdicția impusă societăților de producție și de distribuție de a importa energie electrică pentru aprovizionarea publică altfel decât prin intermediul SEP intră astfel, în opinia Comisiei, sub incidența articolului 34 din Legea din 1989, iar o luare de poziție a acesteia ar anticipa întrebarea privind compatibilitatea acestei legi cu tratatul. Comisia nu s-a pronunțat nici cu privire la legalitatea taxei de egalizare.

18 Acțiunea introdusă de către întreprinderile reclamante împotriva Deciziei din 1991 a fost respinsă prin Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 18 noiembrie 1992, Rendo ș.a./Comisia (T-16/91, Rec., p. II-2417). Recursul introdus împotriva acestei hotărâri este pendinte în fața Curții (C-19/93 P, Rendo ș.a./Comisia).

19 Înainte de a sesiza Comisia, distribuitorii locali inițiaseră, conform condițiilor generale, o procedură de arbitraj pentru a obține o decizie cu privire la legalitatea taxei de egalizare impuse de IJM.

20 Împotriva sentinței arbitrale care respingea poziția distribuitorilor locali aceștia din urmă au introdus apel înaintea Gerechtshof te Arnhem, care se pronunță asupra unui compromis amiabil (als goede mannen naar billijkheid). Considerând că este plauzibil ca IJM să nu fi putut impune taxa de egalizare fără interdicția la import, instanța națională a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O instanță națională care, într-un caz prevăzut de lege, se pronunță cu privire la o acțiune introdusă împotriva unei sentințe arbitrale, trebuie să fie considerată instanță națională în sensul articolului 177 din Tratatul CEE atunci când această instanță trebuie să se pronunțe în calitate de arbitru amiabil în temeiul convenției de arbitraj încheiate între părți?

și, în cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 1:

2) Cum trebuie interpretate articolele 37 și/sau 85 și/sau 86 și/sau 90 din Tratatul CEE privind interdicția la importul de energie electrică destinată distribuției publice, prevăzută, între 1985 și 1988 inclusiv, în cadrul condițiilor generale ale unei societăți de distribuție regională de energie electrică, eventual coroborată cu o interdicție la import prevăzută de un acord între întreprinderile producătoare de energie electrică din statul membru respectiv?”

Cu privire la prima întrebare

21 Pentru a răspunde la prima întrebare, trebuie reamintit că, în Hotărârea din 30 iunie 1966, Vaassen-Göbbels (61/65, Rec., p. 377), Curtea a circumscris noțiunea de instanță în sensul articolului 177 din tratat formulând un număr de criterii pe care trebuie să le îndeplinească un astfel de for, ca de exemplu temeiul legal, existența permanentă, jurisdicția obligatorie, procedura contradictorie și aplicarea normelor de drept. Curtea a completat aceste criterii subliniind, în special, condiția de independență pe care trebuie să o îndeplinească orice instanță jurisdicțională (Hotărârea din 11 iunie 1987, Pretore di Salò, 14/86, Rec., p. 2545, punctul 7, Hotărârea din 21 aprilie 1988, Pardini, 338/85, Rec., p. 2041, punctul 9, precum și Hotărârea din 30 martie 1993, Corbiau, C-24/92, Rec., p. I-1277).

22 Cu privire la arbitraj, Curtea a decis, în Hotărârea din 23 martie, Nordsee Deutsche Hochseefischerei (102/81, Rec., p. 1095, punctul 14), că noțiunea de instanță, în sensul articolului 177 din tratat, desemnează instanțele ordinare care examinează o sentință arbitrală, în cazul sesizării în apel, al opoziției, în procedura de exequatur, sau în cazul oricărei alte căi de atac prevăzute de legislația națională aplicabilă.

23 Această interpretare dată de Curte nu este afectată de circumstanța că o instanță, precum *Gerechtshof*, se pronunță în calitate de arbitru amiabil, în temeiul convenției de arbitraj încheiate între părți. În temeiul principiului supremației și al uniformității aplicării dreptului comunitar, coroborat cu articolul 5 din tratat, o instanță a unui stat membru sesizată, în conformitate cu legislația națională, cu apel formulat împotriva unei sentințe arbitrale, chiar dacă se pronunță în echitate, are obligația de a respecta normele de drept comunitar, în speciale cele în materie de concurență.

24 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare că o instanță națională care, într-un caz prevăzut de lege, se pronunță cu privire la o acțiune formulată împotriva unei sentințe arbitrale, trebuie să fie considerată instanță națională în sensul articolului 177 din tratat, chiar atunci când această instanță trebuie să se pronunțe în calitate de arbitru amiabil în temeiul convenției de arbitraj încheiată între părți.

Cu privire la a doua întrebare

25 Prin a doua întrebare, instanța națională solicită, în esență, să afle dacă articolele 37 și/sau 85 și/sau 86 și/sau 90 din tratat se opun aplicării, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, a unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de vânzare, care interzice unui distribuitor local importul de energie electrică destinată distribuției publice.

26 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să se examineze dacă o interdicție la import, impusă unui distribuitor local de energie electrică în temeiul unui contract încheiat cu distribuitorul regional, este contrară articolelor 37, 85 sau 86 din tratat și în ce măsură derogările de la interdicțiile prevăzute de aceste dispoziții sunt admise în temeiul articolului 90 alineatul (2) din tratat.

Cu privire la articolul 37 din tratat

27 În ceea ce privește în primul rând domeniul de aplicare a acestui articol, trebuie reamintit că rezultă, atât din includerea acestuia în capitolul privind eliminarea restricțiilor cantitative, cât și din utilizarea termenilor „import” și „export” la alineatul (1) al doilea paragraf și a termenului „produs” la alineatele (3) și (4), că acesta vizează comerțul cu mărfuri (a se vedea

Hotărârea din 30 aprilie 1974, Sacchi, 155/73, Rec., p. 409, punctul 10, și Hotărârea din 27 octombrie 1993, Lagache și Evrard, C-46/90 și C-93/91, Rec., p. I-5267, punctul 33).

28 Nu s-a contestat în dreptul comunitar și nici în ordinele juridice naționale că energia electrică constituie o marfă în sensul articolului 30 din tratat. Astfel, energia electrică este considerată o marfă în nomenclatura tarifară a Comunității (cod NC 27.16). De asemenea, Curtea a recunoscut în Hotărârea din 15 iulie 1964, Costa (6/64, Rec., p. 1141), că energia electrică poate intra sub incidența domeniului de aplicare a articolului 37 din tratat.

29 În ceea ce privește obiectul articolului 37, trebuie reamintit că această dispoziție privește monopolurile naționale cu caracter comercial. În Hotărârea din 4 mai 1988, Bodson (30/87, Rec., p. 2479, punctul 13), Curtea a decis că articolul 37 presupune o situație în care autoritățile naționale se află în poziția de a controla, direcționa sau influența semnificativ comerțul dintre statele membre prin intermediul unui organism instituit în acest scop sau al unui monopol delegat.

30 În cazul în care într-un astfel de cadru se încheie contracte, Curtea a hotărât că existența unui acord în sensul articolului 85 este exclusă, dacă efectul asupra comerțului rezultă dintr-un contract de concesiune încheiat între autoritatea publică și întreprinderile care au sarcina de gestionarea unui serviciu public (Hotărârea Bodson, citată anterior, punctul 18).

31 În această privință, este necesar să se constate în primul rând că IJM nu a beneficiat de o concesiune exclusivă care să îi confere un monopol asupra aprovizionării cu energie electrică a teritoriului concesionat. În al doilea rând, trebuie subliniat că respectivele contracte, aflate la originea litigiului în privința căruia a fost sesizată instanța de trimitere, au fost încheiate nu între autoritatea publică și IJM, ci între o întreprindere de distribuție regională și distribuitori locali. De asemenea, trebuie subliniat că respectivele contracte stabilesc condițiile în care IJM furnizează energie electrică distribuitorilor locali și nu au efectul de a transfera acestora concesiunea serviciului public care i-a fost acordată întreprinderii regionale. Condițiile de furnizare, în special clauza de cumpărare exclusivă, își au temeiul în acordul dintre părți și nu sunt inerente concesiunii teritoriale pe care autoritățile publice au acordat-o IJM.

32 Rezultă astfel că situația care face obiectul acțiunii principale nu intră sub incidența articolului 37 din tratat.

Cu privire la articolele 85 și 86 și articolul 90 alineatul (2) din tratat

33 În conformitate cu jurisprudența constantă, comportamentul unei întreprinderi avute în vedere la articolul 90 alineatul (1) din tratat trebuie să fie apreciat având în vedere dispozițiile articolelor 85 și 86 și ale articolului 90 alineatul (2) (a se vedea Hotărârea din 18 iunie 1991, ERT, C-260/89, Rec., p. I-2925).

Cu privire la articolul 85 din tratat

34 Trebuie reamintit că articolul 85 din tratat se aplică, în conformitate cu propriile dispoziții, oricăror acorduri între întreprinderi care au un efect restrictiv asupra concurenței și care aduc atingere comerțului dintre statele membre.

35 În ceea ce privește existența unui acord între întreprinderi, trebuie subliniat, astfel cum a constatat Comisia în Decizia din 1991, că sistemul de distribuție a energiei electrice în Țările de Jos este întemeiat pe un ansamblu de raporturi juridice contractuale între producători, între producători și distribuitorii regionali, între distribuitorii regionali și cei locali și, în final, între

distribuitorii locali și consumatorii finali. Clauza de aprovizionare exclusivă, contestată în fața instanței de trimitere, este inclusă în condițiile generale de livrare a energiei electrice de către un distribuitor regional către distribuitorii locali și constituie, prin urmare, o clauză dintr-un acord în sensul articolului 85 din tratat.

36 Un acord care prevede o astfel de clauză prezintă un efect restrictiv asupra concurenței, în măsura în care această clauză interzice unui distribuitor local să se aprovizioneze de la alți furnizori de energie electrică.

37 Pentru a stabili dacă un asemenea acord aduce atingere în mod considerabil comerțului dintre statele membre, este necesar, astfel cum Curtea a subliniat în Hotărârea din 12 decembrie 1967, *Brasserie de Haecht* (23/67, Rec., p. 525) și Hotărârea din 28 februarie 1991, *Delimitis* (C-234/89, Rec., p. I-935), să se examineze acest acord în contextul său economic și juridic și să se ia în considerare efectul cumulativ care rezultă, eventual, din existența altor acorduri de exclusivitate.

38 În această privință, reiese din dosar că acele condiții generale care reglementează raporturile dintre părțile din acțiunea principală și care includ o clauză de exclusivitate se aliniază condițiilor generale standard de livrare stabilite de Asociația operatorilor de centre de distribuție de energie electrică din Țările de Jos.

39 Efectul cumulat al acestor raporturi contractuale este de natură să determine o segmentare a pieței naționale, în măsura în care acestea au ca efect interdicția impusă distribuitorilor locali stabiliți în Țările de Jos de a se aproviziona cu energie electrică de la distribuitorii sau producătorii din alte state membre.

Cu privire la articolul 86 din tratat

40 Articolul 86 din tratat interzice practicile abuzive care rezultă din folosirea, de către una sau mai multe întreprinderi, a unei poziții dominante deținute pe piața comună sau pe o parte semnificativă a acesteia, în măsura în care aceste practici ar putea aduce atingere comerțului dintre statele membre (*Hotărârea Bodson*, citată anterior, punctul 22).

41 Deși nu este posibilă concluzia automată că există o poziție dominantă pe o parte semnificativă a pieței comune în ipoteza unei întreprinderi care, precum IJM, este titulara unei concesiuni neexclusive numai pe o parte din teritoriul unui stat membru, această apreciere trebuie să fie modificată în cazul în care întreprinderea respectivă aparține unui grup de întreprinderi care dețin o poziție dominantă colectivă.

42 Cu toate acestea, o astfel de poziție dominantă colectivă necesită ca întreprinderile din grupul respectiv să fie suficient de conexe între ele pentru a adopta aceeași direcție de acțiune pe piață (a se vedea *Hotărârea Bodson*, citată anterior).

43 Este de competența instanței naționale să examineze dacă între întreprinderile de distribuție regională a energiei electrice din Țările de Jos există raporturi suficient de importante care implică o poziție dominantă colectivă pe o parte semnificativă a pieței comune.

44 În ceea ce privește practica abuzivă, Curtea a hotărât deja că faptul că o întreprindere aflată într-o poziție dominantă angajează – chiar dacă la cererea acestora – cumpărătorii printr-o obligație sau promisiune de a se aproviziona, pentru totalitatea sau pentru o parte considerabilă a nevoilor lor, exclusiv de la întreprinderea respectivă constituie o exploatare abuzivă a poziției respective (a se vedea *Hotărârea* din 13 februarie 1979, *Hoffmann-La*

Roche/Comisia, 85/76, Rec., p. 461, punctul 89, și Hotărârea din 3 iulie 1991, AKZO Chimie/Comisia, C-62/86, Rec., p. I-3359, punctul 149).

45 Astfel cum s-a precizat la punctele 38 și 39, clauza de aprovizionare exclusivă prevăzută în acordurile încheiate de către întreprinderile de distribuție regională cu distribuitorii locali este în măsură să aducă atingere comerțului dintre statele membre.

Cu privire la articolul 90 alineatul (2) din tratat

46 Articolul 90 alineatul (2) din tratat prevede că întreprinderile care au sarcina de a gestiona servicii de interes economic general pot face excepție de la normele privind concurența din tratat în măsura în care restricțiile asupra concurenței sau chiar eliminarea întregii concurențe din partea altor operatori economici sunt necesare pentru a asigura realizarea misiunii speciale care le-a fost încredințată (a se vedea Hotărârea din 19 mai 1993, Corbeau, C-320/91, Rec., p. I-2533, punctul 14).

47 În ceea ce privește întrebarea dacă o întreprindere, precum IJM, a primit sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general, trebuie reamintit că acestea i s-a conferit, printr-o concesiune de drept public neexclusivă, misiunea de a asigura furnizarea de energie electrică pe o parte din teritoriul național.

48 În această privință, trebuie precizat că această întreprindere trebuie să asigure pe întregul teritoriu concesionat furnizarea neîntreruptă de energie electrică tuturor consumatorilor, distribuitorilor locali sau utilizatorilor finali în cantitățile solicitate, în orice moment, la tarife uniforme și în condiții care nu pot varia decât în funcție de criterii obiective aplicabile tuturor clienților.

49 Anumite restricții asupra concurenței din partea altor operatori economici trebuie să fie acceptate în măsura în care acestea se dovedesc necesare pentru a permite întreprinderii care a primit această misiune de interes general să o îndeplinească. În această privință, este necesar să se țină seama de condițiile economice în care funcționează întreprinderea, în special de costurile pe care trebuie să le suporte aceasta și de legislația, în special în domeniul mediului, pe care trebuie să o respecte.

50 Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă o clauză de aprovizionare exclusivă care interzice unui distribuitor local să importe energie electrică este necesară pentru a-i permite întreprinderii de distribuție regională realizarea misiunii sale de interes general.

51 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua întrebare a *Gerechtshof te Arnhem* că

a) Articolul 85 din tratat se opune aplicării, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, a unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de vânzare care interzice unui distribuitor local să importe energie electrică destinată distribuției publice și care, având în vedere contextul său economic și juridic, aduce atingere comerțului dintre statele membre.

b) Articolul 86 din tratat se opune aplicării, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, în cazul în care aceasta aparține unui grup de întreprinderi care dețin o poziție dominantă colectivă pe o parte semnificativă a pieței comune, a unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de vânzare care interzice unui

distribuitor local să importe energie electrică destinată distribuției publice și care, având în vedere contextul său economic și juridic, aduce atingere comerțului dintre statele membre.

c) Articolul 90 alineatul (2) din tratat trebuie să fie interpretat în sensul că aplicarea, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, a unei clauze de aprovizionare exclusivă face excepție de la interdicțiile prevăzute la articolele 85 și 86 din tratat în măsura în care această restricție asupra concurenței este necesară pentru a-i permite întreprinderii respective realizarea misiunii sale de interes general. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă această condiție este îndeplinită.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Cheltuielile efectuate de guvernul francez, guvernul elen și Guvernul Țărilor de Jos, precum și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura pendinte din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către *Gerechtshof te Arnhem*, prin Hotărârea din 3 noiembrie 1992, declară:

1) O instanță națională care, într-un caz prevăzut de lege, se pronunță cu privire la o acțiune introdusă împotriva unei sentințe arbitrale, trebuie să fie considerată instanță națională în sensul articolului 177 din Tratatul CEE, chiar atunci când această instanță trebuie să se pronunțe în calitate de arbitru amiabil în temeiul convenției de arbitraj încheiată între părți.

2) a) Articolul 85 din Tratatul CEE se opune aplicării, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, a unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de vânzare care interzice unui distribuitor local să importe energie electrică destinată distribuției publice și care, având în vedere contextul său economic și juridic, aduce atingere comerțului dintre statele membre.

b) Articolul 86 din Tratatul CEE se opune aplicării, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, în cazul în care aceasta aparține unui grup de întreprinderi care dețin o poziție dominantă colectivă pe o parte semnificativă a pieței comune, a unei clauze de aprovizionare exclusivă prevăzute în condițiile generale de vânzare care interzice unui distribuitor local să importe energie electrică destinată distribuției publice și care, având în vedere contextul său economic și juridic, aduce atingere comerțului dintre statele membre.

c) Articolul 90 alineatul (2) din Tratatul CEE trebuie să fie interpretat în sensul că aplicarea, de către o întreprindere de distribuție regională a energiei electrice, a unei clauze de aprovizionare exclusivă face excepție de la interdicțiile prevăzute la articolele 85 și 86 din Tratatul CEE în măsura în care această restricție a concurenței este necesară pentru a-i permite întreprinderii respective realizarea misiunii sale de interes general. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă această condiție este îndeplinită.

Due

Mancini

Moitinho de Almeida

Díez de Velasco

Kakouris

Joliet

Schockweiler

Rodríguez Iglesias

Zuleeg

Kapteyn

Murray

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 27 aprilie 1994.

Grefier
R. Grass

Președinte
O. Due